

STAPPENPLAN
GEDRAGGRENSOVERSCHRIJDEND -
/ PEST GEDRAG

Kindcentrum Caleidoscoop | 2025-2026

Inhoudsopgave

1. Grensoverschrijdend gedrag op Kindcentrum Caleidoscoop.....	2
1.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?.....	2
1.2 Vertrouwenspersonen	3
2. ‘De gouden regels’	4
2.1 Sociaal-emotionele ontwikkeling: Kwink.....	4
3. De reactieprocedure.....	7
3.1 De reactieprocedure op Kindcentrum Caleidoscoop	8
4. Schoolafspraken	9
5. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag	10
6. Pestgedrag.....	12
6.1 Wat is het verschil tussen pesten en plagen?	12
6.3 Preventieve maatregelen	13
6.4 Stappenplan bij pestgedrag	13
7. Communicatie met ouders.....	15

1. Grensoverschrijdend gedrag op Kindcentrum Caleidoscoop

Kindcentrum Caleidoscoop is een school die zoveel mogelijk probeert in te spelen op de (on)mogelijkheden van de leerlingen. Passend onderwijs en het streven naar onderwijs op maat is belangrijk. De veiligheid van leerlingen en leerkrachten staat voorop.

Het doel van dit stappenplan is dat leerlingen leren van hun vergissingen en dat er een positieve gedragsverbetering plaats zal vinden. Hierin staat omschreven wat de afspraken omtrent grensoverschrijdend gedrag zijn, welke verantwoordelijkheden iedereen heeft, welke acties we ondernemen om het grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en hoe we handelen als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag.

We willen de samenhang bevorderen in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag en een gezamenlijke grondhouding tonen in het handelen van leerkrachten bij grensoverschrijdend gedrag. We willen ouders in een vroeg stadium betrekken bij gedragsmatige ontwikkelingen van het kind, de verantwoordelijkheden verhelderen en samenwerken.

Het kindcentrum stelt grenzen aan leerlingen die zich niet houden aan de schoolregels. Omdat mensen zich op allerlei manieren uiten is het moeilijk elkaar aan te spreken en te bekritisieren. Daarom zijn 'de gouden regels' opgesteld. Het kindcentrum is een veilige plek voor iedereen. Ieder kind heeft recht op een veilige plaats waar het kan rekenen op vertrouwen, uitdaging en ondersteuning.

1.1 Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Een definitie van grensoverschrijdend gedrag:

'Gedrag waardoor de veiligheid en het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast.'

Wanneer gedragsregels zodanig overtreden worden is er sprake van grensoverschrijdend gedrag. Het veiligheidsgevoel wordt aangetast waardoor er een onwerkbaar situatie ontstaat. Daarin is onderscheid te maken in verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag.

- Fysiek geweld: gericht op het lichaam van de ander, zoals spugen, slaan, schoppen, verwonden ect.
- Psychisch geweld: lastigvallen, pesten, bedreigen met geweld, chantage, onder druk zetten ect.
- Seksueel geweld: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten ect.
- Verbaal geweld: grof taalgebruik, schelden, beledigen ect.
- Vernieling en diefstal van objecten en materialen
- Digitaal geweld: pestgedrag via internet.
- Alle vormen van geweld, alle vormen van agressie waarbij men zichzelf en/of anderen in gevaar brengt, gedrag waardoor het veiligheidsgevoel wordt aangetast.

Om te kijken naar het gedrag van leerlingen is het van belang dat we ook kijken naar de omgeving van het kind. Deze kan van invloed zijn op het gedrag. Leerkrachten moeten kunnen achterhalen waar bepaald gedrag vandaan komt.

1.2 Vertrouwenspersonen

Zodra leerlingen ergens mee zitten kunnen zij terecht bij de vertrouwenspersonen: Luuk Visschers (leerkracht groep 4) en Maaïke Visser-Sparidans (leerkracht groep 7). Leerlingen kunnen in vertrouwen een verhaal kwijt, zij bepalen vervolgens wat eventuele verdere stappen zijn.

2. 'De gouden regels'

Omdat mensen zich op allerlei manieren uiten is het moeilijk elkaar aan te spreken en te bekritisieren. Daarom zijn 'de gouden regels' opgesteld. Deze regels moeten zorgen voor een fijn pedagogisch klimaat met openheid en respect voor elkaar, waarin voor machtsmisbruik en ongewenste intimiteiten geen plaats is.

Voor alle leerlingen is duidelijk hoe wij met elkaar omgaan. In de school hanteren we 'de gouden regels' die door middel van posters in het hele gebouw zichtbaar zijn. Deze regels bespreken leerkrachten met leerlingen aan het begin van het schooljaar tijdens 'de gouden weken' en worden gedurende het schooljaar (na iedere vakantie) opnieuw besproken.

In de klas kan een leerkracht ervoor kiezen om daar nog eigen regels aan te koppelen. Deze groepsregels sluiten altijd aan op de gouden regels.

'De gouden regels':

- *Groot of klein, iedereen mag zichzelf zijn.*
- *Soms praat ik, soms praat jij, luisteren doen we allebei.*
- *Als ik 'stop' hoor, ga ik zeker niet door.*
- *De school is binnen een wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet*
- *Ruim je eigen rommel op, een nette school is top. Ben zuinig op het materiaal, het is van ons allemaal.*

Als leerlingen zich niet aan de regels kunnen houden zal de reactieprocedure ingezet worden. Vanuit dat punt wordt dit stappenplan in werking gesteld en zijn er afspraken gemaakt over eventuele overtredingen van afspraken.

2.1 Sociaal-emotionele ontwikkeling: *Kwink*

We werken met de methode *Kwink*. Dit is een online methode voor sociaal-emotioneel leren, inclusief burgerschap en mediawijsheid. *Kwink* richt zich op de preventie en de kracht van een veilige groep.

Kwink in het kort:

- Voorkomt verstorend gedrag en pesten
- Kent een groepsbrede, preventieve aanpak
- Zorgt voor een sociaal veilige groep
- Verhoogt de leeropbrengsten
- Sluit aan bij passend onderwijs
- Werkt handelingsgericht

Kindcentrum
Caleidoscoop

1. Groot of klein,
iedereen mag zichzelf zijn

2. Soms praat ik, soms praat jij,
luisteren doen we allebei

3. Als ik '**stop**' hoor,
ga ik zeker niet door

4. De school is binnen een wandelgebied,
buiten hoeft dat lekker niet.

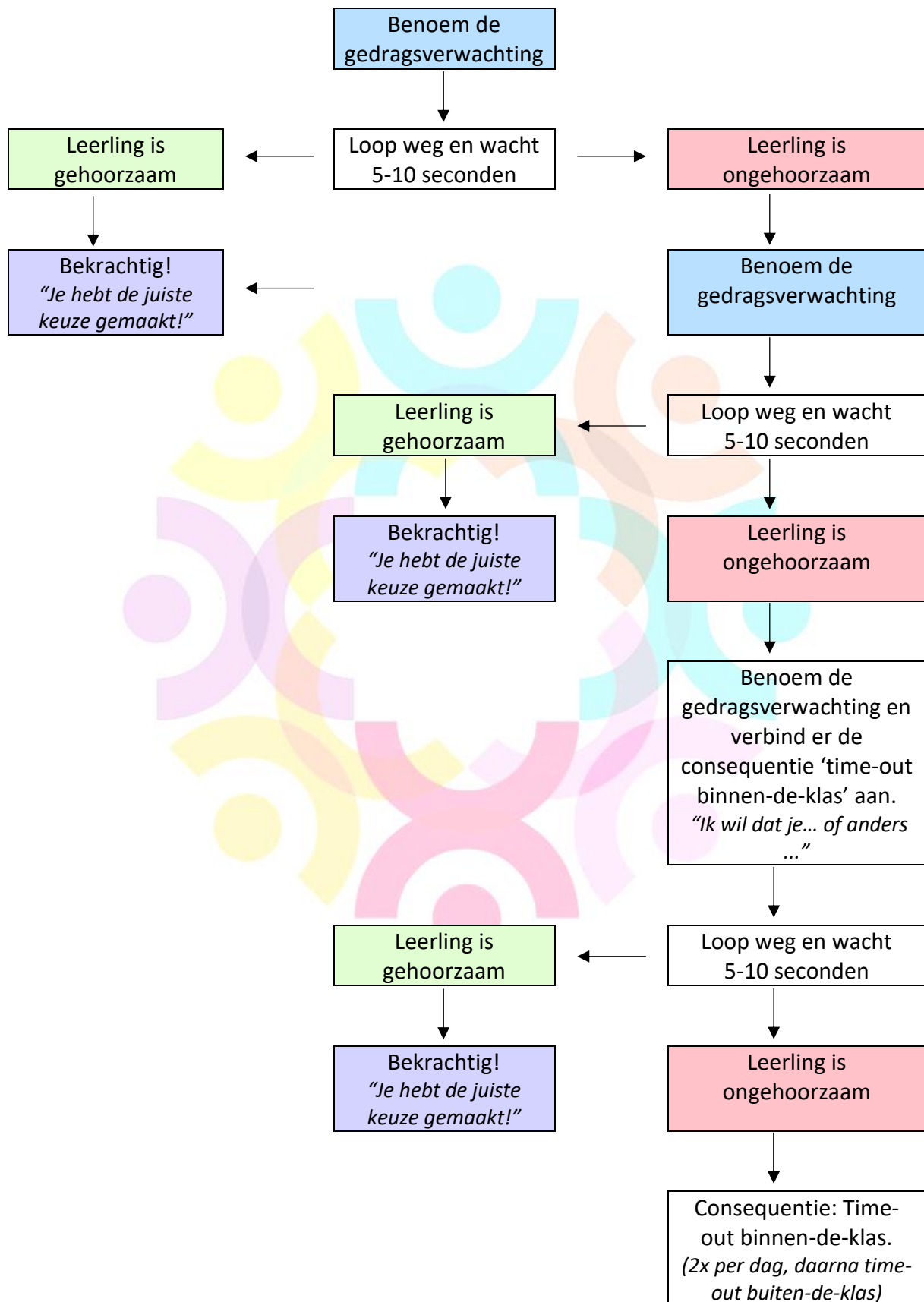
5. Ruim je eigen rommel op, een nette school is top!
Ben zuinig op het materiaal, het is van ons allemaal!

DE GOUDEN REGELS

3. De reactieprocedure

De stappen die worden genomen bij grensoverschrijdend gedrag van een individuele leerling.

3.1 De reactieprocedure op Kindcentrum Caleidoscoop

De stappen die worden genomen bij grensoverschrijdend gedrag van een individuele leerling.

Bron: Golly, A. Sprague, J. (2012). *Goed gedrag kun je leren*. Huizen: Uitgeverij Pica.

Om een leerling op rustige en respectvolle wijze weer op het rechte spoor te brengen, is het implementeren van een doordachte en consequente procedure de eerste stap. Zo'n vastgestelde reactieprocedure is voor de leerlingen voorspelbaar: ze weten na enkele keren wat er gaat komen als ze zich ongewenst gedragen.

Als een kind tweemaal op één dag na bovenstaande procedure een time-out binnen de klas heeft gehad en bij de derde procedure opnieuw na stap 7 niet gehoorzaamt, volgt een time-out buiten de klas. Dit kan ook bij een parallel-collega zijn.

4. Schoolafspraken

Om ervoor te zorgen dat de leerkrachten een gezamenlijke grondhouding laten zien zijn er schoolafspraken gemaakt.

- Alle leerkrachten en kinderen houden zich aan de 'Gouden regels' (zie blz. 4).
- Alle leerkrachten hanteren de reactieprocedure (zie blz. 7). De leerkracht spreekt gedragsverwachtingen uit, zonder daarbij te straffen.
- Na twee keer de gedragsverwachting uit te spreken en de leerling luistert niet: de leerling krijgt een time-out binnen-de-klas. Zodra de leerling twee keer een time-out binnen-de-klas heeft gehad en de leerling luistert nog steeds niet: de leerkracht spreekt opnieuw een gedragsverwachting uit en als de leerling nog steeds niet luistert krijgt hij/zij een time-out buiten-de-klas.
- Een time-out buiten-de-klas is een plek die de leerkracht van tevoren met de leerlingen afsprekt, per leerling kan deze plek verschillen.
- Het kan dat parallel-groepen met elkaar afspreken om de leerlingen in elkaars klas op te vangen op momenten dat het niet meer gaat. Leerkrachten kiezen hiervoor om ervoor te zorgen dat de leerlingen zich niet buitengesloten voelen zodra ze in een andere ruimte moeten werken.
- We proberen leerlingen zo min mogelijk naar de intern begeleider en directie te sturen bij grensoverschrijdend gedrag in de klas. Dit doen we om hen te ontlasten en omdat we niet weten wat daar gebeurt, wat kan de leerling daar doen, hoe komt de leerling terug in de klas en wat doet de leerkracht vervolgens om het op te lossen?
- Wel mogen we de hulp van intern begeleider en directie inschakelen om hulp te bieden op momenten dat de leerkracht in handelingsverlegenheid zit en er een noodoplossing voor de leerling bedacht moet worden.
- De 'Gouden regels' worden na iedere zomervakantie, tijdens 'de Gouden weken' in de klas besproken. Na iedere schoolvakantie worden deze regels opnieuw besproken.
- In de onderbouw werken de leerkrachten met het boek 'Elke dag een emmertje vol' (Baard, 2013). Dit sluit aan op de beleavingswereld van deze leeftijd. De kinderen ondertekenen de 'gouden regels' met de eigen naam en/of vingerafdruk aan het begin van ieder schooljaar, zodat we erop terug kunnen vallen op momenten dat het mis gaat.
- In de bovenbouw bespreken de leerkrachten 'de gouden regels' en ondertekenen ze deze aan het begin van ieder schooljaar, zodat we erop terug kunnen vallen op momenten dat het mis gaat. De leerkracht kan hier eventueel zelf oefeningen aan koppelen.

5. Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

Interpretatie van grensoverschrijdend gedrag:

- Corrigeerbaarheid van de leerling; kan de leerling gestopt worden?
- Frequentie van het grensoverschrijdend gedrag; is het incidenteel of structureel?
- Leeftijdsadequaat handelen; wat is de leeftijd van de leerling en wat is de ernst van de situatie? De inschatting hiervan is aan de professional die een afweging maakt op grond van de ontwikkelingspsychologie. Op grond hiervan kan gesteld worden dat een bovenbouw-leerling een ontwikkeld empathisch vermogen heeft.

Wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, leerlingen ruzie met elkaar hebben of er wordt gepest, hanteren we de volgende aanpak.

Stap 1:

Bij grensoverschrijdend gedrag maakt de leerkracht gebruik van de reactieprocedure. De leerkracht spreekt een gedragsverwachting uit. Na twee keer een gedragsverwachting uit te spreken en de leerling luistert niet, krijgt de leerling een time-out binnen-de-klas. Moet de leerkracht vervolgens nog een keer een gedragsverwachting uitspreken en de leerling luistert niet, krijgt de leerling een time-out buiten-de-klas. De leerkracht spreekt vooraf een time-out plek met de leerlingen af, dit kan per leerling verschillend zijn. Leerkrachten kunnen ook gebruik maken van parallel-groepen om ervoor te zorgen dat de betreffende leerling zich niet buitengesloten voelt. Deze stap is erop gericht om gewenst gedrag aan te leren.

Stap 2:

Bij een time-out buiten-de-klas worden ouders op de hoogte gesteld. Ouders worden nauw betrokken om de situatie aan te pakken. We bekijken samen hoe het ongewenste gedrag gestopt kan worden. De leerling wordt op zijn/haar gedrag aangesproken en geholpen om op een positieve manier relaties aan te gaan en te onderhouden. Alle partijen krijgen de kans om zijn/haar verhaal te doen, zowel leerlingen als de ouders en de leerkracht. Het uitgangspunt van het kind wordt hierbij serieus genomen.

Stap 3:

De leerkracht registreert een eventuele gebeurtenis met consequentie en gemaakte afspraken in het leerlingvolgsysteem.

Wanneer de ernst van het grensoverschrijdend gedrag dusdanig is, nemen de intern begeleider en/of de directie telefonisch contact op met ouders en verzoekt hen na schooltijd te komen om de situatie te bespreken. Tijdens dit gesprek worden er eventuele consequenties besproken en afspraken gemaakt om het grensoverschrijdende gedrag voor in de toekomst te voorkomen.

Stap 4:

Wanneer een leerling langere tijd grensoverschrijdend gedrag vertoont of het een directe noodsituatie is, wordt de leerling doorgestuurd naar de directie. De directeur zal ouders verzoeken om op gesprek te komen en de leerling per direct op te halen.

De directie zal beslissen over een time-out van één of meerdere dagen; maximaal een week. We proberen het kind zo lang mogelijk in de eigen klas te houden om ervoor te zorgen dat hij/zij zich niet buitengesloten voelt.

Stap 5:

Bij een volgend incident wordt dezelfde werkwijze gehanteerd zoals hierboven omschreven. De directie besluit over een tweede time-out of een schorsing. De leerling heeft meerdere kansen gehad om het gedrag aan te passen. De schorsing en de in kennisstelling worden uitgevoerd volgens de daarvoor vastgestelde wettelijke procedure.

6. Pestgedrag

De leerkrachten bevorderen een positieve ontwikkeling door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

6.1 Wat is het verschil tussen pesten en plagen?

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Geen van de betrokkenen ervaart dit als bedreigend of vervelend. Bij pesten is er niet langer sprake van gelijkheid tussen beide partijen, er is een slachtoffer dat langdurig blootstaat aan negatieve psychische en/of fysieke handelingen.

Voorbeelden van specifieke pestgedrag:

- Verbaal: vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, bijnamen geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken, gemene briefjes schrijven.
- Fysiek: trekken/duwen, schoppen, krabben.
- Intimidatie: iemand achternalopen of opwachten, iemand in de val laten lopen, dwingen om bezit af te geven, dwingen bepaalde handelingen te verrichten.
- Isolatie: steun zoeken bij andere kinderen, uitsluiten.
- Stelen of vernielen van bezittingen: afpakken van spullen, beschadigen en kapotmaken van spullen.
- Cyberpesten: pest-mail, stalking, dreigen met geweld in chatrooms, zonder toestemming publiceren van foto's en filmpjes, cyberbaiting, ongewenst contact met vreemden, sexting, hacken, identiteitsfraude, online bedreigingen.

6.2 Cyberpesten

Cyberpesten is pesten of misbruiken via het internet en/of de mobiele telefoon.

Cyberpesten is in vele gevallen harder dan pesten in het dagelijkse leven. De daders kunnen gemakkelijk anoniem blijven, zij zien geen reactie van de ander en de reikwijdte via internet is veel groter. Kinderen komen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Door het digitale karakter is het moeilijker voor kinderen om zich af te sluiten van deze vorm van pesten: het komt ook thuis de veilige omgeving binnen, wat extra belastend is.

Bovendien is het cyberpesten niet terug te draaien, op het internet blijven gegevens jarenlang bestaan. Voor leerkrachten en ouders is het vaak onzichtbaar, waardoor het moeilijk is om vat op te krijgen.

Online pesten gebeurt vrijwel altijd buiten schooltijd. Toch heeft het op school dermate veel invloed en gebeurt het vaak tussen klasgenoten waardoor aandacht eraan besteden van essentieel belang is. Vooral kinderen in de bovenbouw krijgen hiermee te maken.

6.3 Preventieve maatregelen

Het is van belang om voorwaarden te scheppen zodat pesten voorkomen en/of aangepakt kan worden.

- Er heerst een goede sfeer op school door:
 - De manier waarop we met elkaar omgaan. Leerkrachten geven leerlingen het goede voorbeeld.
 - De manier waarop leerkrachten de leerlingen aanmoedigen, helpen en corrigeren.
 - Het correct omgaan met regels en afspraken.
 - Het bespreekbaar durven maken van gevoelige onderwerpen.
- Het opstellen en hanteren van (gedrags-)regels binnen de school, naast de gouden regels:
 - Ga respectvol met elkaar om.
 - Accepteer elkaar.
 - Maak zaken bespreekbaar.
 - Zorg voor een goede sfeer.

Leerlingen worden op ons kindcentrum niet op de gang gezet voor straf of het overtreden van regels. We zijn ervan overtuigd dat dit geen oplossing biedt. Wel is het van belang dat er dan voor de leerling en leerkracht een uitvalsmogelijkheid moet zijn. De leerkracht kan wel vooraf met de betreffende leerling een plekje afspreken in de school waar hij/zij na kan denken of even af kan koelen zodra het mis dreigt te gaan.

6.4 Stappenplan bij pestgedrag

Omdat wij op het kindcentrum niet uitgaan van een negatieve benadering, willen wij het gedrag van kinderen op een positieve manier inzetten.

Wanneer het toch niet goed gaat, hanteren we de aanpak van pestgedrag en/of ruzies m.b.v. het onderstaande stappenplan.

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uitkomen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft de leerling het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen hetgeen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling hiervan tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

Stap 4:

Bij herhaaldelijke van het gedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Eventuele consequenties worden geschetst. Desbetreffende ouders worden op de hoogte gebracht van het gesprek. De

medewerking van hen wordt gevraagd om het gedrag te veranderen. De leerkracht houdt deze gesprekken bij in het leerlingvolgsysteem en stelt de intern begeleider en/of directeur op de hoogte. De leerkracht bespreekt de situatie zo nodig in de klas en brengt het team hiervan op de hoogte zodat iedereen alert kan reageren.

Stap 5:

De sancties die gesteld kunnen worden blijven afhankelijk per situatie, dit is maatwerk. Een aantal sancties die genomen kunnen worden zijn:

- Een waarschuwing en/of correctie door een time-out in de eigen klas, even afkoelen op een rustige plek, time-out bij het MT/IB.
- De leerling houdt los van de groep (bijvoorbeeld in een andere groep) pauze.
- Opnieuw in gesprek met ouders als voorafgaande sancties (stap 4) op niets uitlopen.
- In extreme gevallen krijgt de leerling een officiële waarschuwing van de directie. Wanneer er nog een officiële waarschuwing volgt, wordt de leerling geschorst.
- Bij aanhoudend pest- en/of ongewenst gedrag roept de school hulp in van externe expertise.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. Wanneer er meerdere leerlingen in de klas betrokken zijn bij een pestsituatie of een situatie dusdanig doorspeelt in de klas, zal dit met alle ouders van de klas gedeeld worden. Hierin wordt de afgesproken interventie gedeeld.

Begeleiding voor gepeste leerling

We vinden het belangrijk dat de situatie snel wordt opgelost, doen hiervoor onderzoek en zoeken samen naar de beste oplossing voor de leerling. We gaan in gesprek met leerling en ouders om te onderzoeken hoe we de leerling kunnen begeleiden. Wanneer we merken dat de situatie te ingewikkeld is, schakelen we extern gespecialiseerde hulp in.

Afhankelijk van de ernst en impact van het pestgedrag wordt verdere nazorg geïnterviewd, zoals bijvoorbeeld een training voor de gepeste leerling via het Regionaal Trainingscentrum.

Begeleiding voor pestende leerling

We vinden het belangrijk dat de leerling inziet dat het gedrag gestopt moet worden. We doen onderzoek naar waar het gedrag vandaan komt en bespreken de gevolgen hiervan met de leerling. De gepeste leerling biedt zijn/haar excuses aan in een gesprek en dit bespreken we met ouders. We overleggen met ouders of er extra begeleiding nodig is.

Afhankelijk van de ernst van de situatie van de pestende leerling wordt een passende interventie gekozen, zoals bijvoorbeeld een training via het Regionaal Trainingscentrum.

7. Communicatie met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol door signalen over grensoverschrijdend gedrag aan de school door te geven. Bij grensoverschrijdend gedrag op school, bekijkt de leerkracht de ernst van de situatie en bepaalt de leerkracht wanneer de ouders worden ingelicht. Leerkrachten en ouders zijn samen verantwoordelijk voor de opvoeding van kinderen.

Het contact vindt telefonisch en/of via de mail plaats. Leerkrachten doen dit zo snel mogelijk na de gebeurtenis. Een klein voorval melden we na enkele keren omdat het kind de kans moet krijgen zichzelf te herpakken. Bij grensoverschrijdend/pest gedrag is er direct telefonisch en/of mail contact. Ook na meerdere keren, ter info. Ieder incident waarvoor contact is gezocht wordt opgeslagen in het leerlingvolgsysteem.

- De leerkracht signaleert grensoverschrijdend gedrag.
- Het kind heeft een gesprek met de leerkracht, zo snel mogelijk of direct na schooltijd.
- Ouders worden telefonisch/per mail op de hoogte gebracht door de leerkracht en/of kind.
- Directie wordt eventueel ingelicht.
- Leerkracht bespreekt de problemen met de intern begeleider.
- Zo nodig wordt er een oudergesprek gepland, in ieder geval met ouders van de pester. Als de situatie het toelaat kunnen beide partijen hierbij betrokken worden. Beide partijen worden in ieder geval op de hoogte gebracht van de voorgedane situatie en eventuele vervolgstappen.
- Gezamenlijk wordt bepaald wat het kind nodig heeft, de mogelijkheden worden bekeken.
- Leerkracht, ouders en intern begeleider evalueren samen de aanpak, indien nodig worden nieuwe afspraken gemaakt. Bij geen verbetering van het gedrag worden verdere stappen vanuit het stappenplan in werking gesteld.

Hoe gaan wij op school met elkaar om?

Contact ouders-leerkrachten:

- Iedereen handelt vanuit een basis van wederzijds respect.
- Bij een conflict mogen ouders en leerkrachten elkaar aanspreken, mits dat op een respectvolle manier gebeurt. Het gesprek wordt afgebroken op het moment dat één van beiden zich niet respectvol behandeld voelt.
- Ouders en leerkrachten gebruiken onder geen beding lichamelijk of verbaal geweld. Komen ouders en leerkracht er samen niet uit, dan wordt de hulp van de directie of MT ingeroepen.
- Dreigen met lichamelijk geweld wordt van beide kanten niet getolereerd. In het geval van dreigementen of geweld vanuit de ouder, kan deze door de directie de toegang tot de school worden ontzegd. In het geval van dreigementen of geweld vanuit de leerkracht, volgt er een corrigerend gesprek met de directie. Het bestuur wordt in beide gevallen op de hoogte gesteld.
- In het geval van ernstige dreigementen of geweld door één der partijen, wordt door de directie aangifte gedaan bij de politie. Het bestuur wordt hiervan op de hoogte gesteld.